



**A.6) A tényállás jelentés-tartalmai;
a tárgyi oldal tényállási elemei (elkövetési
tárgy, elkövetési magatartás, az elkövetés
szituációjához tartozó tényállási elemek, az
eredmény, az okozati összefüggés)**

Záróvizsga-felkészítő konzultáció Büntetőjog c. tárgyból
Jogász alapszak
Miskolc, 2016.

A tényállás jelentés-tartalmai

A tényállás **fogalma:**

- konkrét (történeti) tényállás
- törvényi tényállás
- általános törvényi tényállás

A törvényi tényállás

Fogalma:

„A bűncselekmény törvényi tényállása mindazon jogi ismérvek összessége, amelyek a Btk. Különös Részében meghatározzák az adott bűncselekmény-típust, kiegészítve azt az Általános Rész vonatkozó rendelkezésével.”

Jelentősége:

A tényállásszerűség a bűncselekmény-fogalom egyik eleme.

Btk. 4. § (1) „ ...büntetés kiszabását rendeli.”

→ a büntetni rendeltség és a tényállásszerűség szinonim fogalmak

Alakzatai:

- alapeset (Btk. 160. § (1) bek.- emberölés)
- minősített (Btk. 160. § (2) bek.)
- privilegizált (Btk. 161. § erős felindulásban elkövetett emberölés)

Az általános törvényi tényállás

Az általános törvényi tényállás feladata:

- garanciális megközelítésből a tényállás maga a törvény
- tudományos megközelítésből összeköti a cselekményt és a jogellenességet
- dogmatikai megközelítésből meghatározza az objektív ismérveket

Az általános törvényi tényállás és a **jogi tárgy** kapcsolata:

- formailag a jogi tárgy a büntetőjog által védett jelenség
- tartalmilag a büntetőjogi védelmet igénylő társadalmi viszony

Jelentősége: bűncselekmény-csoportosítási alap

- jogi tárgy (Btk. egyes fejezeteiben meghatározott)
- elkövetési magatartás (tevés, mulasztás, vegyes)
- eredmény (sértő, veszélyeztető, vagylagos)

- eredmény (materiális, immateriális)
- alany (általános, speciális)
- bűnösség (szándékosság, gondatlanság)

(Egyéb csoportosítási szempontok:

- üldözhetőség alapján (hivatalból, magánindítványra, kívánatra, jogosult feljelentésére)
- súly szerint (büntett - vétség)
- tettesség szerint (közönséges, különös (sajátképi, nem sajátképi))

Az általános törvényi tényállás **elemei:**

A bűncselekmény jogi tárgya
Objektív tényállási elemek



A bűncselekmény *tárgyi* oldala

Bűncselekmény alanya
Szubjektív tényállási elemek



A bűncselekmény *alanyi* oldala



Objektív tényállási elemek
Szubjektív tényállási elemek
Tettességhez szükséges ismérvek

Az általános törvényi tényállás elemeinek **csoportosítása:**

- gyakoriságuk szerint: szükségképpen, gyakori, eshetőleges
- tényállási elemek jellege alapján: leíró, bírói mérlegelést igénylő és normatív
- megközelítésük alapján: pozitív, negatív

AZ ÁLTALÁNOS TÖRVÉNYI TÉNYÁLLÁS RENDSZERE

	OBJEKTÍV ELEMEEK		SZUBJEKTÍV ELEMEEK	
	TÁRGY	TÁRGYI OLDAL	ALANY	ALANYI OLDAL
SZÜKSÉGKÉPPENI	<p>JOGI TÁRGY:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ÁLTALÁNOS - KÜLÖNÖS - KÖZVETLEN 	<p>ELKÖVETÉSI MAGATARTÁS:</p> <ul style="list-style-type: none"> - TEVÉS - MULASZTÁS 	<p>ÁLTALÁNOS ALANNYÁ VÁLÁS FELTÉTELEI:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ELKÖVETÉSKOR 14. (12.) ÉLETÉVÉT BETÖLTÖTT - LEGALÁBB KORLÁTOZOTT BESZÁMÍTÁSI KÉPESSÉGŰ - TERMÉSZETES SZEMÉLY 	<p>BŰNÖSSÉG:</p> <p>SZÁNDÉKOSSÁG</p> <p>GONDATLANSÁG</p>
NEM SZÜKSÉGKÉPPENI	<p>ELKÖVETÉSI TÁRGY:</p> <ul style="list-style-type: none"> - DOLOG - SZEMÉLY (PASSZÍV ALANY) 	<p>EREDMÉNY → OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉS</p> <p>AZ ELKÖVETÉS SZITUÁCIÓJÁHOZ TARTOZÓ ISMÉRVEK:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HELY - IDŐ - MÓD - ESZKÖZ 	<p>SPECIÁLIS TETTES:</p> <p>Pl.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - HIVATALOS SZEMÉLY - KATONA 	<p>CÉLZAT</p> <p>MOTIVUM</p>

**AZ ÁLTALÁNOS TÖRVÉNYI TÉNYÁLLÁS TÁRGYA:
A JOGI TÁRGY ÉS AZ ELKÖVETÉSI TÁRGY**

SZÜK SÉ GES ELEM	JOGI TÁRGY: az a társadalmi viszonyokban kifejeződő érdek vagy érték, amelyet a bűncselekmény sért vagy veszélyeztet	KÖZVETLEN JOGI TÁRGY: az adott bűncselekmény által legkonkrétabban (közvetlenül) támadott társadalmi viszony, annak eleme, funkcionálási feltétele, érték Pl.: 160. § az ember életének sérthetlenségéhez fűződő társadalmi érdek
		KÜLÖNÖS (CSOPORT) JOGI TÁRGY: az egymással rokon (esetenként átfedést mutató) közvetlen jogi tárgyak gyűjtő-kategóriája - pl. XIX. fejezet a nemi élet szabadságához, sérthetlenségéhez fűződő társadalmi érdek
		ÁLTALÁNOS JOGI TÁRGY: a büntetőjogilag oltalmazott társadalmi viszonyoknak, ezek elemeinek és funkcionálási feltételeinek összessége (végső soron az alkotmányos jogrend)
NEM SZÜK SÉ GES	ELKÖVETÉSI TÁRGY: valóságos, a külvilágban is érzékelhető tárgy	DOLOG: amin a bűncselekmény megvalósul pl. 370. § az idegen ingó dolog
		személy (PASSZÍV ALANY): akin a bűncselekmény megvalósul pl.: 160. § „más” (élő ember)

Elkövetési tárgy

Gyakori tényállási elem

Fogalma: törvényi tényállásban megjelölt személy vagy dolog, akire vagy amire nézve az elkövető az elkövetési magatartást megvalósítja

Fajtái: dolog vagy személy (passzív alany - sértett)

FONTOS AZ ELHATÁROLÁS:

Jogi tárgy:

- Btk. 4.§ (1) bek. - minden bűncselekménynek van
- *fogalma:* büntetőjog által védett érdek, érték, amit a bűncselekmény támad (sért v. veszélyeztet)
- *fajtái:* közvetlen, különös, általános
- NEM TÉNYÁLLÁSI ELEM, a bűncselekmény fogalmának része (társadalomra veszélyesség)

AZ ÁLTALÁNOS TÖRVÉNYI TÉNYÁLLÁS TÁRGYI OLDALA

SZÜKSÉGKÉP PENI ELEM:	ELKÖVETÉSI MAGATARTÁS	TEVÉS (pl. 301.§ „tettleg bántalmaz„)
	<p>Fogalma: tevékenység vagy mulasztás formájában megjelenő, az elkövető személy környezetére ható akarati viszony;</p> <p>Általános feltétele - emberi magatartás! mely</p> <ul style="list-style-type: none"> - objektív hatóképes (következménye van, vagy arra alkalmas → bűnös gondolat NEM!) - szubjektív akaratlagosság („mozgás akarása” → öntudatlanság NEM!) (= redukált cselekmény-fog.) <p>Speciális feltétele: mulasztás= cselekvési lehetőség és képesség ellenére kötelességellenes nem-tevés (tiszta mulasztásos és vegyes mulasztásos bűncselekmények)</p>	MULASZTÁS (pl.: Vesztegetés feljelentésének elmulasztása 297.§ (1): „nem tesz feljelentést„)
NEM SZÜKSÉG KÉP PENI ELE MEK:	EREDMÉNY → OKOZATI ÖSSZEFÜGGÉS (pl.: s.ny. el. 166. § (2) „a sértett meghal”)	
	AZ ELKÖVETÉS HELYE (pl.: háborús fosztogatás 154. § (2): „aki a harctéren„)	
	AZ ELKÖVETÉS IDEJE (pl. Magánlaksértés 221. § (2): „éjjel„)	
	AZ ELKÖVETÉS MÓDJA (pl. Önbíráskodás 368. § (2) bek.: „felfegyverkezve„)	
	AZ ELKÖVETÉS ESZKÖZE (pl. lopás 370. § (2) bek. bg): „hamis vagy lopott kulcs használatával„)	

A TÖRVÉNYI TÉNYÁLLÁSOK OSZTÁLYOZÁSA AZ ELKÖVETÉSI MAGATARTÁSOK SZERINT AZ EREDMÉNY TÜKRÉBEN

KIZÁRÓLAG TEVÉSSEL elkövethető bűncselekmények	csak tevészel elkövethető materiális deliktum, pl. zsarolás 367. § (1)	
	tiszta tevékenységi bűncselekmény, pl. lopás 370. § (1) bek.	
KIZÁRÓLAG MULASZTÁSSAL elkövethető bűncselekmények	csak mulasztással elkövethető materiális deliktum, pl: segítségnyújtás elmulasztása 166. § (2)	
	tiszta mulasztásos bűncselekmény, pl 166. § (1) bek.	
TEVÉSSEL ÉS/VAGY MULASZTÁSSAL IS elkövethető bűncselekmények	a törvényi tényállás leírja mind a tevészes, mind a mulasztásos változatot	materiális pl. csalás 373. § (1) bek.
		immateriális pl. magánlaksértés 221. § (1) bek.
	a törvényi tényállás külön-külön nem írja le a tevészes és mulasztásos változatot, de a törvény által használt megfogalmazásban logikailag mind a kettő benne van. pl.: kötelességszegés	materiális pl. hűtlen kezelés 376. § (1) bek.
		immateriális pl. ügyvédi visszaélés 285. § (1) bek.
a törvényi tényállás az elkövetési magatartást nem, de az eredményt mindig leírja (ún. szükségképpeni eredmény bűncselekmény)	pl. 160. § (1) bek. ha az ilyen bűncselekményt konkrét esetben mulasztással követik el: vegyes mulasztásos bcs	

Az eredmény

Fogalma:

- az elkövetési magatartással okozati összefüggésben létrejövő
- olyan külvilági változás (kivételesen a változás hiánya!),
- amelyet a különös törvényi tényállás - vagy az alaptényállásban vagy minősítő körülményként - leír

Fajtái:

- **sértő típusú** eredmény:
 - természettudományos módszerrel mérhető, ún. biológiai típusú sértő eredmény, pl.: testi sértés 164. §. - 8 napon túl gyógyuló sérülés

- társadalmi élethelyzetben nyugvó, bírói értékelésen alapuló társadalmi típusú sértő eredmény, pl. jelentős érdeksérelem
 - matematikai vagy más egzakt módszerrel mérhető vagyoni-gazdasági típusú sértő eredmény, pl. kár, vagyoni hátrány
-

Veszélyeztető típusú eredmény

KÖZVETLEN VESZÉLY, pl.: közúti veszélyeztetés 234. §

TÁVOLI (ABSZTRAKT, ELVONT) VESZÉLY, pl.: vasúti, légi vagy vízi közlekedés veszélyeztetése 233. §

- KÖZVESZÉLY: ha a veszély nem csupán egy vagy több - de kisszámú - meghatározott személyt, hanem egy vagy több meg nem határozott, vagy pedig nagyobb számú meghatározott személyt fenyeget, vagy jelentős értékű dolgok kerülnek jelentős veszélybe, pl.: közveszélyokozás 322. §

Okozati összefüggés

Fogalma: az elkövetési magatartás és az eredmény közötti kapcsolat

Okozatossági teóriák:

- feltételek egyenértékűségének elmélete [*minden szükséges feltétel ok + egymással egyenértékűek akkor is, ha a kapcsolat laza*]
- okkiválasztó elméletek (adekvát kauzalitás [*ok = csak az adekvát ok = melynek rendszerinti, tipikus következménye az eredmény DE! csak az előre látható eredmény adekvát az emberi magatartással*])
- relevancia-elmélet [*feltétel egyenértékűség + ok relevanciája*]
- objektív beszámítás tana (csak objektív beszámítás okozatosság nélkül vagy okozatosság mellett)

M.o.: „objektív elkerülhetetlenség”= az okozati lánc és az eredmény az elkövető szabályszegésének hiányában is létrejött volna → hiányzik a relevancia (objektív beszámítás) **LÁSD:** 6/1998. BJE.; Nagy F.;